

Sygn. akt I UK 197/15

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania H. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddziałowi w W.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014 r. oddalił apelację H.M. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 listopada 2013 r., oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 maja 2013 r. o odmowie przyznania prawa do emerytury.

Od rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego ubezpieczony wniósł skargę kasacyjną. Uzasadniając wniosek o jej przyjęcie skarżący wskazał, że zachodzi potrzeba wyjaśnienia istotnego zagadnienia prawnego. Dotyczy ono wykładni § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zdaniem wnioskodawcy konieczne jest wyjaśnienie na ile dopuszczalne jest wykonywanie innych czynności nieuwzględnionych w Wykazie

A stanowiącym załącznik do rozporządzenia, aby zachować przymiot „pracy stale wykonywanej”.

Negatywne dla wnioskodawcy rozstrzygnięcia Sądów obu instancji wynikały z ustalenia, że w okresie od dnia 5 września 1983 r. do maja 1986 r. ubezpieczony zajmował stanowisko mechanika samochodowego, przy czym jego praca była świadczona także w kanale remontowym. Sądy nie dały wiary zeznaniom świadków, że wnioskodawca wykonywał pracę wyłącznie w kanale remontowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie podlega przyjęciu do rozpoznania.

Istotne zagadnienie prawne, warunkujące dopuszczenie skargi kasacyjnej do merytorycznego procedowania, nie występuje, jeśli sporna kwestia została już w orzecznictwie dostatecznie wyjaśniona.

Wnioskodawca przedstawiając do oceny problem prawny nie pokusił się o prześledzenie wypowiedzi Sądu Najwyższego w analogicznych stanach faktycznych. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2014 r., I UK 386/13, LEX nr 1620585, Sąd Najwyższy argumentował, iż nawet gdyby przyjąć, że prace wykonywane w kanałach remontowych stanowiły 85% całości wykonywanego zatrudnienia, to wykluczone byłoby uznanie tego zatrudnienia za prace wykonywane w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ze względu na niespełnienie imperatywnego warunku świadczenia pracy szkodliwej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.). Nie spełnia tej kwalifikacji zatrudnienie realizowane w „znacznej większości czasu pracy (80-90%)”, jeśli według wiążących ustaleń skarżący poza kanałami remontowymi wykonywał także inne istotne naprawy samochodów, które nie były integralnie, immanentnie ani nawet funkcjonalnie powiązane („w bliższym lub dalszym związku”) ze szkodliwym zatrudnieniem w kanałach remontowych, o których stanowi poz. 16 działu XIV wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., ani nie polegały na naprawach pomp wtryskowych, wtryskiwaczy lub gaźników do silników spalinowych (wedle poz. 14 tego działu i wykazu do powołanego rozporządzenia).

W wyroku z dnia 18 marca 2014 r., II UK 392/13, LEX nr 1446450, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w judykaturze nie jest sporna niedopuszczalność uwzględniania przy ustaleniu okresów pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Zauważył jednak, że od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX Nr 375653; dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, oraz z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08 i powołane tam wcześniejsze orzecznictwo). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 86). W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazał, że charakteru pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu nie odbiera praca wykonywana także poza kanałami napraw, jeśli było to związane z procesem pracy.

Syntetycznie zagadnienie prawne podnoszone przez wnioskodawcę w skardze kasacyjnej przedstawił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290. Stwierdził, że na gruncie przepisu zawartego w poz. 16 działu XIV wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie podziela stanowiska, jakoby dopuszczalne było zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zatrudnienia wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, warunkującego przyznanie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, także innych obowiązków pracowniczych, wówczas gdy ich wykonywanie nie odbywało się w warunkach szkodliwego zatrudnienia. Oznacza to, że nie jest dozwolone uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze

czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika.

Z przedstawionej prezentacji wynika, że zagadnienie prawne, podniesione przez ubezpieczonego w skardze kasacyjnej zostało, po pierwsze, szczegółowo wyjaśnione w orzecznictwie, po drugie, interpretacja § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 marca 1983 r. w związku z poz. 16 działu XIV wykazu A do tego rozporządzenia nie prowadzi do rozbieżnych wniosków.

Biorąc pod uwagę funkcje stawiane skardze kasacyjnej, a przede wszystkim zdominowanie jej roli interesem publicznym, przejawiające się w przypadku przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w dążeniu do wyjaśnienia nowych albo kontrowersyjnych instytucji prawnych, zrozumiałe staje się, że Sąd Najwyższy nie powinien przyjmować do rozpoznania skargi kasacyjnej poddającej pod rozagę zagadnienie prawne, w sytuacji, gdy zostało ono w orzecznictwie wyczerpująco i jednolicie wyjaśnione. W takim przypadku zagadnienie prawne nie charakteryzuje się „istotnością”, czyli nie jest doniosłe dla praktyki stosowania prawa, jak również nie wpływa na rozwój określonych instytucji prawnych.

W trakcie analizy skargi kasacyjnej nie stwierdzono wystąpienia pozostałych przesłanek zawartych w art. 398⁹ § 1 pkt 2-4 k.p.c., w rezultacie należało orzec jak w sentencji.